

גליונות לעיון כשרשת השכ"ו ע
 ערכים בידי גחמה ליבוביץ
 יו"ל ע"י מוסד תורה והסכלה למבוגרים ולנוער
 הסדרות נשן מזרחי כאמרה
 מתוררה מיוחדת בסביל הסדרות הציונית העולמית
 המחלקה לחנוך ותרבות תורני יום בגולה

11

שאלה (תשי"ז)

שק י"ד

א. שאלה כללית בחסאו של דור המדבר.

שתי תשובות נחנות בספר עקדת יצחק לחסאו של דור המדבר (לא של המדברים) ואלה דבריו:

לא רצו בארץ חמדה, מאן רמאיס עליהם... ומאוס הארץ היא הענין
 אשר עמד עלינו לכלותנו בכל הדורות, ובעבורו גלינו מעל ארצנו
 ונתרחקנו מעל אדמתנו והיינו חרסה לכננו, לעג וקלס לספינתנו
 ואין אום מבוא לחוב אל שלמותנו כי אם בסוכנו אליה.

ובמקום אחר

ומה חרי האף הגדול הזה יאמר עלה לפני יתעלה בנזור עליהם ארצה
 לא יוכלו כפרה, כי לכאורה מה איכפת ליה לעבדיו, ואם ימאסו הארץ
 טובה ארץ זבת חלב ודבש, והלא היא עיקר הסוכות הזמניות?
 אלא שהאמת הברורה היא כי לא אתה מאסו, אבל עזבו את הארץ
 את קרום ישראל, השט נפסס בחיים המוגבלים והמאוסים, המסורים
 להם ע"י החורה; וזאת הארץ הקדושה, אשר שני הפנינים יחד הם
 מדרגות הסולם לעלות... ונזורו אחר ממעלה אלו החיים הנפשיים
 כמו שאמר: בפיהם "לא נוכל לעלות", כי אין חפצם לעלות לרשת
 ארצות חיים ואמרו "נתנה ראש ונשובה מצרימה", כי הוא דרך
 ירידה אל ארץ לא מטהרה...

- (1) מה ההבדל בין שתי תשובותיו?
- (2) מה הם הפסוקים בפרקנו (או במקומות אחרים בתורה) שבהם יש למצוא סמך לדבריו על בעל העקדה?
- xx (3) האם סוטה הוא בתוכחו השניה מפסוטי של מקרא או לא?

ב. גולמה ה' מביא אותנו אל הארץ הזאת לנפל בחרב נשינו וספנו יהיו לנו.

בעל עקדת יצחק:

"ולמה ה' מביא אותנו על הארץ הזאת לנפל בחרב" לרשת ארצות נחלת
 לנשינו וספנו. יעזב אותנו במדבר הזה ואם יסתכלו בכאן הנשים
 והסף לפני מלכי אלו הארצות, יזכורו עלינו, נשינו וספנו יהיו
 לבז ולא נחוס להם ונבחר בזה מאסר נסול בחרב לרשת מסכות לא לבז
 וכאשר נעשה חסבון כל החסבונות והעדרים שבכאן, נמצא סוכן מזה
 לחוב מצרימה", ויהיה הסעבוד להח' בחירת הרע במעוטו.

- (1) מה היא הפליאה הסגנונית שאותה רצה ליטב?
- xx (2) במה סוטה הוא מפסוטי של מקרא?

ג. שאלות ודיוקים ברא"י:

- (א) מניין לו לרש"י שזהו פרוט?
- (ב) למה לא יפרט מלת "עדת" כך בספרות י"ב ג', ויפרטנו כמקומנו בויקרא ח' י"ג ד"ה עדת ישראל?
- למה יפרט רש"י מלת "לנו" כפן למת לא יסתפק במה שפרטה כבר בבראשית כ"ג י"ג ד"ה ח' אם אתה לו שמעני וחזר ופרטה כר' ל' ג'יו ד"ה לו יהי טבריך?

- (1) א ד"ה כל העדה: ראשי סנהדרות
- xx (2) ב " לו מתנו: הלואי ומתנו

- (א) מה ראש רש"י להביא כאן את חברי ח"א ולפרט הבטוי ולמה לא יסתפק במת ספינת בבראשית מ"א מ"א ד"ה נתתי אותך למניתי יתך (וע' סס עד אף דבריו)?

- (3) ד " נתנה ראש: כהרגומו נמני רישא, נסיב עלינו מלך. ורכותינו פרשו לסון עבודה זרה.

- xx (ב) למה לא יסתפק רש"י כאן בפסוטי של מקרא מדוע ראה להביא כאן אף את מדרש חז"ל?

./.

(שאלת חשיבות)

xx(ג) מה רמז מצאו רבו חינו כאן לעבודה זרה?
(להכנת דברי חז"ל אלה ע' בדברי הרמב"ן
ט"ו ל' שהועתקו בסוף השאלה ג.)

(ב) היכן כתב"ך מצינו "צל" בהוראה משאלת
זו של מגן וחוזק?
4) ש ב"ה סר צלם: מגנס וחזקם.
כשרים שבהם מתו, איוכ
שהיה מגן עליהם; ד"א: xx(ב) למה לא וס תפק רש"י כפרשו הראשון
צלו של המקום סר
מעליהם.

לשאלה ד (ג) רמב"ן ט"ו ל' ר"ה אשר תעסה ביד רמה...
ויהיה סעור הכתוב (ט"ו כ"ב) "וכי תשגו"
ללכת אחרי אלוהים אחרים "נלא תעסו" דבר
מכל מצוות ה', כי המורה באלוה זולתו כבר
הוא בטל אצלו כל מה שצוה השם הנכבד בין
במצוות לא תעשה; אס יס אלוה זולתו -
יראתו ומצותיו וכל חיוב בהם אינו כלום;
ובאה זאת הפרשה להטלים נחורת כהנים דין
סגת עכו"ס... ונכנסה כאן (=בפרשת שלח)
בעבור שהם מרו דבר ה' ואמרו: "נתנה ראס
ונסובה מצרומה" להיות סט במצרים כאשר היו
בראשונה בלא תורה וכלא מצוות.

דג ד' ויהוהסע כן נוף: וכלב כן יפונה מן התרים את הארץ קרעו כגדיהם.

אור החיים:

כד יאמר האומר: מי אתם יהוהסע וכלב לעשות מעשה זה - קריעת
בגדיכם, - מה סלא עשו כל גדולי ישראל? (הכונה למטה ואהרן
והדקנים) ואמר השעם, כי לא היה זה לצד שהחשיבו עצמן יותר
מכל גדולי ישראל, אלא לצד היותם מן התרים, סתרו אותה וראו
מעלתה. גם נתכוון בזה לומר, כי נתכוונו בקריעתם זו להרעיסם,
לומר: "אלו תרו את הארץ וקרעו כגדיהם על מאיסתה בעיני
ישראל" וע"כ יכתו דברי המרגלים.

סני קשיין בפסוק רצה בעל אור החיים ליטב בדבריו. אלו הסך

ה. ש ב"י לחמנו הם סר צלם

ראב"ע ד"ה כ"י לחמנו הם: נאכלם כלחם וכן (כתהלים י"ד) "אוכלי עמ" ~~אכלו~~
לחם".

" סר צלם : כי הגבור אם אין לו מגן סיגן עליו ויהיין צל
לו - לבו ירא.

אברבנאל לחמנו הם סר צלם: הוא מליצה נכבדת שהיו כנענים כמו המן
לחמם סל ישראל, - כאשר סר הצל מעליו,
בעלות השמש "וחם השמש ונמס" (סמות ט"ו)
כן יהיו יושבי הארץ.

1. מהי מעלתו של אברבנאל על פירושו של רש"י ושל ראב"ע?

2. החוכל להביא סער מפסוק בנביאים לפרושו של אברבנאל?

הסלגות המסומנות X קסות והמסומנות xx קסות ביותר יענה כל אחד לפי הבנתו.
הסוכות יס לסגת לנחמה ליכוניץ, ההסתררות הציוניות העולמית, המחלקה לחנוך
בלידות תורניים בגולה, ירוסלים ת.ד. 92.